گزارش ۲

وحید حاجی‌پور

بازی گازی در قلب قفقاز

دولت ترکیه به دلیل داشتن روابط فرهنگی و راهبردهای ژئوپلیتیک مشترک، همواره حامی دولت آذربایجان بوده‌است. با افزایش رویکردهای تهاجمی دولت اردوغان در خاورمیانه و مدیترانه، شاهد نزدیک‌تر شدن روابط ترکیه و آذربایجان پس از بحران ناگورنو-قره باغ بوده‌ایم.

در چند سال اخیر، کمک‌های نظامی دولت ترکیه به آذربایجان رشد چشمگیری داشته‌است. چند عامل در تغییر رویکرد آنکارا تأثیرگذار بوده‌است. نخستین عامل جریان انرژی می‌باشد. پس از افزایش مصرف گاز ترکیه، دولت آذربایجان به‌تدریج به مهم‌ترین تأمین‌کننده گاز طبیعی مورد نیاز این کشور تبدیل شده‌است.

در نیمه نخست سال ۲۰۲۰ میلادی، واردات گاز ترکیه از آذربایجان نسبت به مدت مشابه سال قبل ۲۰/۴ درصد افزایش پیدا کرده‌است، اما میزان گاز وارداتی از روسیه در این مدت ۶۲ درصد کاهش یافته‌است. در ماه می امسال، آذربایجان به مهم‌ترین تأمین‌کننده گاز ترکیه تبدیل شد. افتتاح خط لوله تاناپ در اواخر سال ۲۰۱۹ میلادی، نقش مهمی در تغییر سهم آذربایجان در سبد واردات گاز ترک‌ها داشته‌است. این پروژه ۶/۵ میلیارد دلاری بخشی از کریدور گازی جنوبی ۴۰ میلیارد دلاری برای اتصال میدان شاه دنیز-۲ کشور آذربایجان به بازار بزرگ انرژی اروپا است. ظرفیت ترانزیت گاز خط لوله تاناپ سالانه ۱۶ میلیارد متر مکعب گاز طبیعی از دریای کاسپین است. ۱۰ میلیارد متر مکعب از خوراک این خط لوله به اروپا منتقل شده و ۶ میلیارد متر مکعب بقیه در بازار ترکیه مصرف می‌شود.

دولت ترکیه از سال‌ها پیش نگران بود که با قطع ارتباط با قفقاز جنوبی، شاهد افزایش وابستگی به گاز روسیه خواهد بود. دولت‌های ترکیه و روسیه بر سر مسائل سوریه دارای اختلاف نظر هستند. به همین دلیل، آنکارا خواهان کاهش وابستگی به گاز وارداتی مردان یخی است.

این شرایط فرصت مناسبی برای آذربایجان فراهم کرده تا به تأمین‌کننده اصلی گاز منطقه تبدیل شود. در جنگ هفته‌های اخیر ارمنستان و آذربایجان، شاهد نقش‌آفرینی چشمگیر دولت ترکیه به نفع باکو بودیم. دولت ترکیه خواهان تداوم جریان گاز صادراتی آذربایجان است و بحران کنونی نشان داد اردوغان برای دفاع از زنجیره عرضه گاز طبیعی ممکن است از نیروهای نظامی استفاده کند. آنها از دیرباز خواهان تبدیل شدن به هاب انرژی جنوب اروپا هستند و اکتشاف گاز در دریای سیاه و مدیترانه و میلیاردها دلار سرمایه‌گذاری در توسعه خطوط لوله انرژی نیز با این هدف انجام می‌شود.

■ چالش بزرگ انرژی ترک‌ها

زد و خوردهای ماه جولای امسال میان دولت‌های آذربایجان و ارمنستان در منطقه تووز روی داد. این منطقه فاصله زیادی از ناگورنو-قره باغ به عنوان مرکز جنگ کنونی (و جنگ سال ۲۰۱۶ میلادی) داشت.

اما نبرد در تووز چه ارتباطی با ژئوپلیتیک عرضه گاز دارد؟ منطقه تووز، یک کریدور خشکی کلیدی برای انتقال انرژی و خط لوله باکو-تفلیس-جیحان، خط لوله گاز طبیعی قفقاز جنوبی و مسیر ریلی باکو-تفلیس-کارس می‌باشد. این منطقه، بخش مهمی از کریدور اوراسیا برای ارتباط میان شرق و غرب است. پس از فروپاشی اتحاد جماهیر شوروی، دولت‌های غربی تلاش کردند تا نقش کلیدی‌تری در اوراسیا ایفا کنند. این کریدور نقش کلیدی در پایان وابستگی ترکیه به گاز روسیه دارد. هر اقدام نظامی در اطراف این منطقه راهبردی می‌تواند پای ارتش ترکیه را به آن باز کند. پس از زد و خوردهای نظامی ماه جولای در تووز، وزیر دفاع ترکیه اعلام کرد برای کمک به متحد شرقی خود از هیچ اقدامی فروگذار نخواهد کرد.

در تابستان امسال، شاهد برگزاری رزمایش‌های نظامی مشترک ارتش‌های آذربایجان و ترکیه در باکو، نخجوان، گنجه، کردامیر و یلواخ بودیم. پیام این رزمایش‌ها روشن بود؛ حضور نظامی ترکیه در منطقه در صورت تهدید خط لوله‌های انرژی، قطعی خواهد بود.

گاز آذربایجان نقشی کلیدی در حضور نظامی ترکیه در بحران ناگورنو-قره باغ داشته‌است. در نبردهای ماه‌های سپتامبر و اکتبر، شاهد نقش‌آفرینی گسترده پهپادهای ترکیه بودیم. اردوغان از لزوم نقش‌آفرینی کشورش در مسیر نظم جهانی سخن می‌گوید. در مجموع این اقدامات را باید بخشی از پازل سیاست خارجی آنکارا در خاورمیانه و مدیترانه دانست.

آنکارا معتقد است با وجود اختلاف نظر روسیه در مورد بحران ناگورنو-قره باغ، این دو کشور قادرند تا راهکاری برای این موضوع بیابند. دولت ترکیه نیز تلاش می‌کند تا در فرایند صلح، نقشی مهم ایفا کند. رهبران آنکارا و مسکو با وجود داشتن رقابت‌های شدید، همکاری‌هایی نیز با هم دارند. در منطقه شمال سوریه، آنها با وجود اختلاف‌نظرها توانستند به راه‌حلی پایدار دست یابند.

در جنگ لیبی نیز این دو کشور به همکاری‌های مشترک دست زدند. به همین دلیل امکان دستیابی به یک توافق مشترک در بحران ناگورنو-قره باغ وجود دارد. رهبران کرملین نیز از پیشنهاد گفت‌وگو برای حل و فصل بحران کنونی میان دولت‌های آذربایجان و ارمنستان سخن گفته‌اند. همکاری‌های مشترک روسیه و ترکیه در بحران ناگورنو-قره‌باغ می‌تواند نمایشی برای پایان دادن به نفوذ دولت‌های غربی در این منطقه باشد. این دو کشور در مدیریت دریای سیاه نیز از مدل مشابهی پس از جنگ سرد استفاده کردند.

البته آنها در صلح سوریه نیز با کنار زدن دولت‌های غربی به منافع خود دست یافتند. مردان یخی از نزدیک‌تر شدن باکو و آنکارا و کاهش نفوذ خود در دولت آذربایجان بیمناک هستند. فراموش نکنید که جنگ کنونی ممکن است بار دیگر نفوذ غرب را در این منطقه توسعه دهد. نکته مهم این است که آذربایجان از نظر ژئوپلیتیک برای رهبران کرملین اهمیت کمتری نسبت به ارمنستان دارد. رسانه‌های روسیه از تغییر توازن قدرت در منطقه قفقاز پس از جنگ‌های اخیر سخن می‌گویند.

منبع: ALGEMEINER

حمل‌ونقل

کاهش ۴۵ درصدی تردد جاده‌ای

وزیر راه و شهرسازی گفت: با اعمال محدودیت‌های جدید شاهد کاهش ۴۵ درصدی تردد در جاده‌های کشور هستیم.

به گزارش ایسنا، محمد اسلامی در حاشیه جلسه هیئت دولت با تشکر و قدردانی از مردم برای رعایت مصوبات ستاد ملی کرونا اظهار کرد: با اعمال محدودیت‌های جدید شاهد کاهش تردد حدود ۴۵ درصدی در جاده‌های کشور هستیم که امیدواریم با همکاری وسیعی که مردم دارند شاهد شکسته شدن زنجیره انتقال بیماری باشیم.

وی در مورد رعایت پروتکل‌های بهداشتی در سفرهای هوایی افزود: این پروتکل‌ها صددرصد رعایت می‌شود و در کنار هر فرد یک صندلی خالی قرار می‌گیرد. سامانه حمل و نقل کشور چه هوایی، چه ریلی و چه جاده به سامانه وزارت بهداشت متصل است و کسانی که جواب تست کرونای آنها مثبت باشد، پذیرش نخواهند شد. در همین مدت از پذیرش ۷۰۰ نفر که تست آنها مثبت بوده‌است، جلوگیری شده‌است.

اسلامی در پاسخ به سؤالی درباره زمان افتتاح راه آهن خواف-هرات گفت: افغانستان به شدت به دنبال این است که تنوع دسترسی به آب‌های آزاد داشته باشد، ما هم دنبال گسترش راه‌های ترانزیتی هستیم که راه آهن خواف-هرات یکی از این مسیرها است. کار اجرای این راه آهن تمام شده و در پایان این ماه این راه با حضور مقامات دو کشور افتتاح می‌شود.

«گمرک اختلافات» در دولت تصمیم‌گیر ندارد!

اختلاف بانک مرکزی و گمرک بر سر ترخیص ۸ میلیون تن کالای مورد نیاز کشور که در گمرکات رسوب شده است

گزارش یک

به دنبال نامه رئیس کل بانک مرکزی به رئیس‌جمهور در رابطه با دغدغه‌ها و انتقادات وی نسبت به مصوبه اخیر برای ترخیص فوری کالاهای اساسی و مواد اولیه تولید، گمرک ایران به اظهارات رئیس کل بانک مرکزی پاسخ داده و اعلام کرده که تمامی اقدامات صورت گرفته براساس مصوبات ستاد اقتصادی هماهنگی دولت بوده و رئیس‌جمهور نیز در جریان آن قرار دارد.

اگرچه رسوب بیش از ۸ میلیون تن کالا در گمرکات و بنادر با انتقادهایی روبه‌رو شده است، اما برخی از کارشناسان اقتصادی معتقدند با توجه به ریسک‌های پیش‌روی تجارت خارجی ایران از ناحیه دولت امریکا شاید واردات کالاهای مورد نیاز کشور به شکل اعتباری و در حجم بالا و آنچه امروز نتیجه آن را در رسوب میلیون‌ها تن کالا در گمرکات و بنادر می‌بینیم، پیش از ریاست‌جمهوری امریکا کار قابل توجیه و درستی باشد.

هرچند امروز در رابطه با ترخیص این دست کالاها حواشی بین دستگاه‌های دولتی چون بانک مرکزی و وزارت صمت و اقتصاد شکل گرفته است، اما در وضعیت کنونی که ریسک کینه‌توزی ترامپ در روزهای پایانی دولت تک‌دوره‌ای خود در قبال ایران وجود دارد از منظر پدافند غیرعامل ترخیص کالاهای موجود در بنادر و گمرکات به نظر می‌رسد یک ضرورت اجتناب‌ناپذیر است، چراکه باید از واقعه‌ای که در بندر بیروت رخ دارد، درس بگیریم و سریعاً به طرقی که صلاح است کالاهای تلنبار شده در یک محیط جغرافیایی، چون بندر و گمرک شهید رجایی را به مکان‌های دیگری انتقال دهیم. اگر اخبار و تحولات اقتصادی را دنبال کنید، متوجه می‌شوید که سیاست تأمین کالا بر سیاست تنظیم نرخ کالا برتری داشته است. کمااینکه وزیر پیشین جهاد کشاورزی به صراحت گفته بود همین که این کالا تأمین می‌شود باید خدا را شکر کرد، زیرا وزارت خزانه‌داری امریکا از طریق تحریم نفت و انتقال ارز به دنبال این بود که ایران را در حوزه تأمین کالا دچار تنگنا یا فقدان کالا کند.

لازم به توضیح است که عمده واردات ایران مربوط به مواد اولیه، واسطه‌ای و سرمایه‌ای است و تولید، اشتغال و بازار مصرف داخلی به این کالاها نیاز دارد. به نظر می‌رسد سازمان توسعه تجارت در سال جاری با درک ریسک موجود در انتخابات ریاست جمهوری امریکا و تهدیدهایی که برای تجارت خارجی ایران وجود داشت، به شکلی سیاستگذاری کرده که حتی اگر شده به شکل اعتباری واردات زودهنگامی در حجم بالا در سال جاری انجام شود تا در ماه‌های پایانی ریاست‌جمهوری ترامپ در صورت کینه‌توزی و تشدید تحریم‌ها، کالای مورد نیاز کشور در بنادر و گمرکات موجود باشد. البته این کار حتماً با اشکالاتی چون واردات کالاهای غیرضروری نیز همراه بوده که مورد نقد است، اما اگر رسوب کالا با هدف بیمه حوزه تأمین کالا در ماه‌های پایانی سال انجام گرفته باشد، قابل توجیه و دفاع است.

حال در این میان می‌شود در رابطه با بهترین تصمیم برای ترخیص کالا سخن گفت. در این بین شاید بانک مرکزی که خود را متولی تنظیم بازار ارز و تأمین ارز کالاهای اساسی و ضروری می‌داند، سیاست اعمال شده در رابطه با واردات کالا در حجم بالا پیش از ریاست جمهوری امریکا را تهدیدی برای تنظیم بازار ارز تلقی کند، اما شواهد نشان داده که سیاست تأمین کالا بر سیاست کالای ارزان برتری داشته و دارد. در همین راستا در روزهای اخیر شاهد بالا گرفتن تنش بین دستگاه‌های دولتی در رابطه با شیوه ترخیص کالاهای رسوب شده در گمرکات هستیم که ادعا می‌شود عمده این کالاها، کالاهای اساسی و مواد اولیه تولید است.

■ نامه همتی به روحانی

رئیس کل بانک مرکزی اخیراً طی نامه‌ای به رئیس‌جمهور در رابطه با مصوبه ترخیص کالا انتقاداتی را مطرح کرده و ضمن گله از اینکه این مصوبات بدون حضور نماینده بانک مرکزی بوده دلایلی را آورده و اعلام کرده است که این مصوبه از نظر بانک مرکزی غیرعملیاتی، خلاف قوانین و حتی عاملی برای پیچیده‌تر شدن مشکلات ارزی و تجاری است.

■ گمرک توضیح داد

اما به دنبال انتقادات مطرح شده رئیس کل بانک مرکزی، گمرک ایران در رابطه با ابعاد نامه همتی در چند بند به مسائل مطرح شده پاسخ داده است.

■ عدم تأمین ارز و معطلی شناورهای کالاهای اساسی

مهرداد جمال ارونقی، معاون فنی گمرک در جواب به بانک مرکزی می‌گوید: با توجه به اینکه اعلام شده «در مصوبه فوق‌الذکر، بانک مرکزی مکلف شده است با قید فوریت نسبت به تأمین ارز کالاهای اساسی موجود در گمرک اقدام نماید» باید اذعان داشت آنچه در مصوبه اشاره شده، تصریح شده این موضوع بوده است که «بانک مرکزی مکلف است با قید فوریت نسبت به تأمین ارز ترجیحی کالاهای اساسی موجود در گمرکات و بنادر کشور که اسناد آن به خریدار منتقل نشده است، اقدام کند.» بنابراین با توجه به متن بند یک مصوبه مشخص است آنچه مورد نظر بوده تأمین ارز کالاهای اساسی موجود در گمرکات و بنادر کشور قبل از تاریخ ۱۳۹۹/۸/۱۱ است که با مجوز وزارت صنعت، معدن و تجارت و ثبت سفارش آن مرجع به بنادر و گمرکات کشور رسیده و با توجه به عدم تأمین ارز ترجیحی، این اقلام اساسی و به تبع آن عدم انتقال ارز مربوطه، اسناد مالکیت به صاحبان کالا منتقل نشده و این کالاها همچنان روی شناورهای حامل کالاهای اساسی بلاتکلیف مانده و حتی امکان تخلیه آنها به دلیل مشخص نبودن مالکیت کالا به واردکنندگان آنها داده نمی‌شود. به عنوان مثال می‌توان به دو کشتی حامل روغن خوراکی اشاره کرد که پس از چند ماه از تاریخ رسیدن شناورهای مربوطه، متعاقب تأمین ارز کالا، امکان پهلوگیری و تخلیه و ترخیص آنها برای شرکت بازرگانی دولتی ایران در حداقل زمان ممکن مهیا شد.

وی در ادامه تصریح می‌کند: باید توجه داشت موضوع بند یک مصوبه مورخ ۱۳۹۹/۸/۱۱، همان مفاد بند ۲ مصوبات سفر معاون اول محترم ریاست جمهوری به استان هرمزگان در مهرماه سال جاری است که توسط نماینده بانک مرکزی تنظیم و به امضای دستگاه‌های ذی‌ربط رسیده و مورد جدیدی در این زمینه در مصوبات جلسه ۱۳۹۹/۸/۱۱ مطرح و تصویب نشده است. شایان ذکر است، اولویت تأمین کالاهای اساسی به‌صورت مستمر با نظر به تاریخ ثبت سفارش، گروه کالایی و سایر عوامل، توسط وزارت صنعت، معدن و تجارت به بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران اعلام می‌شود تا در تأمین ارز این اقلام ملحوظ نظر قرار گیرد و این رویه کماکان جاری است.

■ نماینده بانک مرکزی در جریان مصوبات بوده است

معاون فنی گمرک تأکید می‌کند: در خصوص اینکه در بند دوم صورتجلسه ۱۳۹۹/۸/۱۱ مصوب شده «بانک مرکزی مکلف است نسبت به صدور اعلامیه تأمین ارز به‌صورت اعتباری با تعهد تأمین ارز ظرف سه ماه از تاریخ ترخیص کالا وفق مصوبات ستاد هماهنگی اقتصادی دولت و شورای عالی امنیت ملی برای کالاهای اساسی که اعتباری خریداری شده و در بنادر و گمرکات کشور موجود است و اسناد مالکیت آن در اختیار خریداران قرار گرفته است، اقدام کند»، باید گفت اولاً: بند (یک) تصمیمات جلسه ۱۵۲ ستاد هماهنگی اقتصادی دولت مورخ ۹۹/۴/۲۴ که به تأیید ریاست محترم جمهوری اسلامی ایران نیز رسیده، ترخیص کالاهای اساسی وارداتی دارای ثبت سفارش و قبض انبار تا تاریخ ۹۹/۴/۲۰ را به صورت اعتباری سه ماهه به تشخیص وزارت صنعت، معدن و تجارت امکانپذیر اعلام کرده و در همان بند، بانک مرکزی مکلف شده نسبت به تعهد تأمین ارز کالاهای اساسی گروه یک به نرخ رسمی ظرف سه ماه آینده اقدام کند. دوماً: وفق مفاد مصوبه ۲۷/۲ مورخ ۱۳۹۹/۲/۳۱ ستاد مقابله با تحریم شورای عالی امنیت ملی به بانک مرکزی اجازه تأمین ارز کالاهای اساسی را به‌صورت اعتباری و البته با صدور کد رهگیری منشأ ارزی توسط بانک با رعایت شرایط مربوطه داده است و سوماً: متن بند ۲ مصوبه ۱۳۹۹/۸/۱۱ تکرار مفاد بند یک مصوبات سفر معاون اول محترم ریاست جمهوری به استان هرمزگان است که شرایط قید شده در این بند نیز تماماً توسط نماینده محترم بانک مرکزی و با ملحوظ نمودن ظرفیت‌های موجود تنظیم و ضمن امضای ایشان به امضای سایر اعضای دستگاه‌های مرتبط نیز رسیده و جهت اجرا ابلاغ شده است. بنابراین مورد جدیدی در این بند نیز مطرح نشده است.

ارونقی عنوان می‌کند: باید توجه داشت به‌رغم اینکه بند «الف» تصمیمات جلسه ۱۷۸ ستاد هماهنگی اقتصادی دولت مورخ ۱۳۹۹/۸/۱۱ که به تأیید ریاست محترم جمهوری اسلامی ایران رسیده، به گمرک ایران این اجازه را داده است تا کلیه کالاهای اساسی را بدون الزام به کد رهگیری بانک ترخیص کند. صدور اعلامیه تأمین ارز اعتباری به‌عنوان ابزار مطمئنی در دست بانک مرکزی برای کنترل ترخیص این کالاها بوده و به صاحبان کالا نیز این اطمینان داده خواهد شد تا بدانند پس از ترخیص کالا، ارز مربوط به این اقلام اساسی در موعد مقرر تأمین می‌شود و در غیر این صورت، بدون تعیین تکلیف تأمین ارز این کالاها که به‌صورت اعتباری خریداری شده و به بنادر و گمرکات کشور رسیده‌اند، به صرف صدور اجازه ترخیص بدون کد رهگیری بانک، تمایلی را برای ترخیص و خروج کالاها مهیا نخواهد کرد.

■ ترخیص با ارز اشخاص به تأیید رئیس‌جمهور رسیده است

به گفته معاون فنی گمرک ایران، وفق مفاد تصمیمات جلسه ۱۷۷ ستاد هماهنگی اقتصادی دولت مورخ ۱۳۹۹/۸/۶ که به تأیید ریاست محترم جمهوری اسلامی ایران رسیده است «واردکننده می‌تواند از محل ارز خود یا اشخاص دیگر با ثبت اطلاعات مربوط به گردش مالی ریالی واردکننده و فروشنده ارز در سامانه جامع تجارت نسبت به خرید ارز منوط به تعهد طرفین معامله براساس وجود و تأمین ارز مورد مبادله اقدام کند.» بدیهی است به استثنای مواردی که مطابق قانون، مجاز تعیین شده است، گمرک از تاریخ ۱۳۹۹/۸/۱۱ به بعد باید صرفاً به آن دسته از کالاهای وارداتی که ثبت سفارش آنها دارای اعلامیه تأمین ارز است، اجازه ترخیص دهد که قطعاً این موضوع ملحوظ نظر قرار خواهد گرفت.

گزیده خبر

بازپرداخت وام یک‌میلیون تومانی چگونه است؟

رئیس مرکز اطلاع‌رسانی وزارت کار نحوه بازپرداخت وام یک‌میلیون تومانی گفت: نحوه بازپرداخت اقساط وام جدید کرونایی به صورت ۳۰ماهه از منابع یارانه معیشتی ماهانه خانوار است.

به گزارش تسنیم، حامد شمس، رئیس مرکز اطلاع‌رسانی وزارت کار درباره نحوه بازپرداخت این تسهیلات گفت: بازپرداخت تسهیلات قرض‌الحسنه یک‌میلیون تومانی با نرخ کارمزد ۴درصد از محل باقی‌مانده منابع بسته جبرانی مصوب جلسه دوازدهم مورخ ۱۳۹۹/۱/۹ ستاد ملی مدیریت کرونا، با اقساط ۳۰ماهه و از منابع یارانه معیشتی ماهانه خانوار خواهد بود.

وی ادامه داد: نحوه اقساط به صورت ماهانه ۳۰ماه از محل بسته حمایتی معیشتی آنها خواهد بود. اقساط بسته حمایتی که در فروردین‌ماه پرداخت شد، به صورت ۳۰ماه از حساب یارانه آنها کسر می‌شود، اما برای این وام از بسته حمایت معیشتی که هر ماه پرداخت می‌شود، کسر می‌شود.

وی با بیان اینکه حدود ۲۹میلیون و ۷۰۰هزار نفر تعداد مشمولان است، گفت: این افراد کم برخوردار هستند. افراد شاغل در نهادهای دولتی، کارمندان دولت، شرکت‌های دولتی یا نهادهای عمومی غیردولتی، بازنشستگان، بیمه‌پردازان سازمان تأمین اجتماعی یا سایر صندوق‌های بازنشستگی شامل این طرح نمی‌شوند. دهک‌های پایین جامعه مد نظر هستند که شغل ثابت ندارند. با توجه به فرمایش رهبری مبنی بر اینکه افرادی که شغل ثابت ندارند، مورد توجه قرار گیرند، این اقدام در آن راستا صورت گرفت و نوک پیکان دولت این بار به سمت افرادی بود که کمتر برخوردار هستند.

تولید روزانه گاز ۹۰۰میلیون متر مکعب

تعداد روستاهای دارای گاز کشور از ۱۴هزار روستا در سال ۹۲ اکنون به حدود ۳۲هزار روستا رسیده‌است، یعنی به طور میانگین سالانه ۳هزار روستا به شبکه گاز متصل می‌شود.

به گزارش تسنیم، حسن منتظر تربتی، مدیر عامل شرکت ملی گاز ایران با اشاره به حل مشکل تعادل تولید و مصرف در کشور طی سال‌های اخیر گفت: با توجه به اقدامات مؤثر طی سال‌های اخیر در پارس جنوبی، تولید روزانه گاز کشور به ۹۰۰میلیون متر مکعب رسیده‌است که معادل ۵میلیون بشکه نفت در روز است. وی با بیان اینکه اگر ایران از گاز طبیعی بهره‌مند نمی‌شد، ما برای تأمین انرژی کشور نفت وارد می‌کردیم، افزود: خوشبختانه این انرژی پاک هم اکنون در بخش‌های مختلف خانه، صنعت و نیروگاه‌ها در دسترس مردم است.

تربتی به افزایش مصرف روزانه ۳۰میلیون مترمکعبی گاز طبیعی در تابستان امسال نسبت به زمان مشابه سال ۹۸ اشاره کرد و گفت: به طور معمول هر سال تعدادی شهر و روستا به شبکه گاز کشور افزوده‌می‌شود که بخشی از افزایش مصرف به این موضوع معطوف است، اما عمده افزایش غیرمعمول امسال به دلیل افزایش شست‌وشوها، استفاده از آب گرم و به تبع آن افزایش مصرف گاز در تابستان بود. وی با تأکید بر لزوم صرفه‌جویی در مصرف انرژی گفت: «پیش‌بینی می‌کنیم زمستان امسال این روند بیش از هر سال افزایش یابد.» معاون وزیر نفت در امور گاز با بیان اینکه اکنون عمده شهرهای کشور به شبکه گاز متصل هستند، یادآور شد: تعداد روستاهای گازدار کشور از ۱۴هزار روستا در سال ۹۲ اکنون به حدود ۳۲هزار روستا رسیده‌است، یعنی به‌طور میانگین سالانه ۳هزار روستا به شبکه گاز متصل می‌شود.

اقتصاد کلان

خط فقر در تهران ۱۰میلیون تومان

عضو هیئت علمی دانشگاه تربیت مدرس گفت: در سال ۹۹ بسیاری از پژوهش‌ها نشان داده که خط فقر در تهران به ۱۰میلیون تومان رسیده‌است.

زهرا کریمی در توضیح روند رو به رشد فقر در ایران گفت: طبق تحقیقی که مرکز پژوهش‌های مجلس انجام داده و نتایج آن را منتشر کرده است، خط فقر در سال‌های ۹۷ و ۹۸ به شکل چشمگیری افزایش داشته است. در سال ۹۸ خط فقر در تهران ۴میلیون و ۵۰۰هزار تومان اعلام شده و در سایر نقاط کشور هم خط فقر ۲میلیون تومان بیان شده‌است. این در حالی است که حداقل حقوق کارگری حتی در سال ۹۹ هم زیر ۲میلیون تومان است. بسیاری از افراد شاغل در شهرستان‌ها عملاً با دریافت حداقل حقوق کارگری در زیر خط فقر زندگی می‌کنند.

این مدرس دانشگاه ادامه داد: در سال ۹۹ بسیاری از پژوهش‌ها نشان داده که خط فقر در تهران به ۱۰میلیون تومان رسیده‌است. هزینه اجاره مسکن و خوراک شرایط را به سمتی برد که شاهد مهاجرت افراد به حومه شهر هستیم، که همین امر هم علاوه بر هزینه اجاره، هزینه دوری راه و حمل و نقل را نیز بر خانواده‌ها تحمیل کرده و تقریباً شاهد هستیم طبقه متوسط در حال نزدیک شدن به طبقه فرودست است. طبق آمارهای منتشر شده بیش از ۵۰درصد از خانواده‌هایی که زیر خط فقر قرار دارند، حداقل یک‌نفر مشغول به کار دارند اما مشکل، درآمد پایین این فرد شاغل است که درآمدش کفاف هزینه‌ها را نمی‌دهد و خانواده در زیر خط فقر قرار گرفته است. کریمی گفت: وقتی اقتصاد خوب عمل نکند بنگاه‌های بزرگ اقتصادی ایجاد نمی‌شوند، در حالی که بنگاه‌های بزرگ اقتصادی به دلیل توان اقتصادی در رعایت حقوق کارکنان و بیمه و دستمزد بهتر عمل می‌کنند.

یادداشت

هادی غلامحسینی

مالیه یا قرضیه؟!

در شرایطی ۱۵آذرماه لایحه بودجه از سوی دولت به مجلس ارائه خواهد شد که طی سال‌های اخیر بودجه به قدری برپایه استقراض، هزینه‌ها را تأمین کرده است که اگر امروز فکری به حال اصلاح بودجه‌نویسی نشود، شرایط و شاخص‌های اقتصادی بیش از پیش از ناحیه استقراض‌های دهها هزار میلیارد تومانی دولت از حوزه مالی روند منفی را تجربه خواهند.

همانطور که می‌دانیم اغلب کشورهای دنیا بودجه خود را از محل مالیات‌ها تأمین می‌کنند، وقتی دولت از مردم مالیات اخذ می‌کند بالطبع خود را پاسخگو به مردم می‌داند و باید به شکل پیوسته خدمات خود را در قبال مردم بالا ببرد تا ضمن جلب رضایت مردم زیر ساخت‌های توسعه و پیشرفت را جهت افزایش رشد اقتصادی و بالطبع اخذ مالیات بیشتر فراهم آورد. در این بین با وجودی که بهره‌وری بخش دولت به شدت کاهش یافته‌است و دولت سال‌های سال است که دست به اصلاحات ساختاری با هدف رشد بهره‌وری و کاهش هزینه‌های خود نزده است، از ابتدای دولت یازدهم کسری بودجه تا کنون استقراض نقش ویژه‌ای در تأمین بودجه داشته است که یکی از نشانه‌های آن کاهش ممتد ارزش پول ملی است. به‌طور نمونه مقرر بود نیمی از بودجه سال جاری یعنی رقمی در حدود ۲۵۰هزار میلیارد تومان از محل انتشار اوراق بدهی تأمین شود. این در حالی است که این اوراق باید تا سه‌سال آتی تسویه شود، یعنی بخشی از درآمدها و استقراض‌ها در بودجه‌های سال آتی صرفاً برای پرداخت بدهی‌های بودجه سال‌های قبل تخصیص خواهد یافت.

وضعیت کنونی بودجه نویسی به قدری با بودجه‌ریزی عملیاتی فاصله گرفته که برخی از اساتید دانشگاه به مزاح بودجه را به عنوان مهمترین سند مالی کشور مالیه نمی‌خوانند، بلکه آن را استقراضیه یا قرضیه دارد معرفی می‌کنند. هر یک از چالش‌های و مشکلات کنونی اقتصاد ایران را که ریشه‌یابی کنیم رد پای بودجه نویسی غیرعملیاتی و مبتنی بر استقراض در آن دیده می‌شود و امروز کار به جایی رسیده است که اوراق بدهی‌های دولت دیگر با استقبال روبه‌رو نمی‌شود. از این‌رو طرح فروش پته‌های نفتی یا انتشار اوراق سلف نفتی برای تأمین بودجه سال آتی موضوعیت یافته است.

همین که در هفت‌سال اخیر حجم نقدینگی از ۵۰۰هزار میلیارد تومان به ۳هزارهزار میلیارد تومان رسیده‌است و ۸۰درصد این نقدینگی شبه‌پول موجود در بانک‌هایی است که این بانک‌ها نیز خواه یا ناخواه باید در خدمت تأمین مالی دولت و شرکت‌های دولتی باشند، باید متوجه چالش بودجه‌نویسی غیرعملیاتی و مبتنی بر استقراض و عنوان شدن مواردی چون اصل پایداری بدهی‌های دولت باشیم.

در پایان باید پذیرفت اقتصاد ایران به فصلی از تاریخ خود رسیده است که اگر نظام بودجه‌نویسی و بانکداری آن اصلاح نشود، شاید به واسطه گشایش‌های احتمالی ارزی برای مدتی تنفس ایجاد شود، اما زمانی به طول نخواهد کشید که حل مشکلات اقتصادی بسیار پیچیده‌تر از وضعیت کنونی خواهد بود و شاید روزی برسد که در رابطه با تأخیر در اصلاح بودجه و بانک افسوس بخوریم.

خبر

رکود مسکن ادامه می‌یابد

یک کارشناس اقتصاد مسکن با بیان اینکه رکود بازار ملک احتمالاً تا بهمن ادامه خواهد داشت، گفت: در چنین شرایطی معمولاً سرمایه‌ها به بازار مسکن اطراف کلانشهرها سوق پیدا می‌کند.

عباس زینعلی در گفت‌وگو با ایسنا اظهار کرد: ورود بازار مسکن به دوره رکود با توجه به شرایط جهانی و نزدیک شدن به انتخابات ریاست جمهوری ایران دور از انتظار نبود. پیش‌بینی می‌شد مقداری از تورم غیرطبیعی و حبابی بازارهای غیرمولد ارز، سکه و مسکن تعدیل شود و معاملات در این بخش‌ها افت کند. وی افزود: با این حال علت روند کاهنده بازارها اقتصادی نیست و در واقع سیاست‌زدگی اقتصاد و تأثیر تحولات سیاسی دنیا در امور اقتصادی جهان است. روند کاهشی معاملات مسکن به احتمال زیاد تا آبان‌ماه ادامه می‌یابد. البته کاهش قیمت نه به آن معنا، بلکه رکود معاملات را تا بهمن‌ماه خواهیم داشت. در این مقطع کوتاه عرضه به معنای ارائه واحدهای آماده به بازار احتمالاً بیش از تقاضاست. این کارشناس اقتصاد مسکن با بیان اینکه رونق چند ماه اخیر بازار مسکن تقاضای مؤثر نبوده است، تصریح کرد: تحرکات ماه‌های گذشته ناشی از تقاضای سوداگرانه بود. در واقع خرید و فروش کالاهایی که قابل واردات نیستند افزایش پیدا کرد. سفته‌بازی مسکن به عنوان یک کالای غیرقابل تجارت همیشه در این موارد رشد می‌کند.

زینعلی گفت: بعد از بهمن با توجه به شرایط سیاسی احتمال تحرک بازار مسکن وجود دارد. البته فروشندگان از سود مورد انتظار به راحتی نمی‌گذرند، بلکه ممکن است چند ماه نسبت به تغییر قیمت اقدام نکنند. با این وجود مقداری از حباب فعلی می‌شکند.

وی درباره وضعیت آینده بازار مسکن در حومه تهران و دیگر شهرستان‌ها اظهار کرد: نسبت کاهش قیمت مسکن در شهرهای اطراف تهران و سایر شهرستان‌ها کمتر خواهد بود، زیرا تقاضای سفته‌بازی به سمت حومه کلانشهرها می‌رود. به هر حال سرمایه‌گذاران انتظار بازدهی سرمایه را دارند و زمانی که کلانشهرها وارد رکود می‌شوند، آن را در شهرهای اقماری جست‌وجو می‌کنند. با این حال رکود با توجه به وابستگی به مرکز، عمومی است.

افزایش ۳ برابری قیمت پرتقال!

رئیس اتحادیه بارفروشان از افزایش قیمت پرتقال تا سه برابر در مقایسه با پارسال، به علت صادرات بی‌رویه این محصول خبر داد.

به گزارش صداوسیما، مصطفی دارایی‌نژاد با اشاره به اینکه دلالان، پرتقال مازندران را در حجم وسیع برای صادرات خریداری کرده‌اند، افزود: دلالان پرتقال را کیلویی ۱۳ هزار تومان از کشاورز خریداری می‌کنند که این رقم سبب شده کشاورزان برای ارسال بار به میدان مرکزی تهران تمایلی نداشته باشند. وی با بیان اینکه سال گذشته پرتقال روی درخت کیلویی ۲ هزار تومان از کشاورز خریداری می‌شد، گفت: امسال کشاورزان مازندران، پرتقال را روی درخت کیلویی ۷ هزار تومان می‌فروشند که این قیمت منطقی نیست.

دارایی‌نژاد ادامه داد: وقتی کشاورز پرتقال را کیلویی ۷ هزار تا ۷ هزار و ۵۰۰ تومان به‌صورت عمده عرضه کند، ۳ هزار تومان نیز هزینه بسته‌بندی، کارگر و حمل به آن اضافه می‌شود. بنابراین عمده فروش با هزار تومان سود آن را به قیمت ۱۱ تا ۱۱ هزار و ۵۰۰ در میدان مرکزی معامله می‌کند و در نهایت این محصول با ۳۰ درصد سود خرده‌فروش به قیمت ۱۵ تا ۱۶ هزار تومان به دست مصرف‌کننده می‌رسد.

رئیس اتحادیه بارفروشان با اشاره به نبود سازوکار مناسب و نظارت بر نحوه صادرات محصولات کشاورزی گفت: ارزآوری برای کشور بسیار مهم است، اما ابتدا باید بازار داخل تأمین شود، سپس صادرات انجام گیرد. وی همچنین با اشاره به قیمت ۲۰ هزار تومانی گوجه‌فرنگی به علت صادرات بی‌رویه آن افزود: پس از اعلام ممنوعیت صادرات، قیمت گوجه‌فرنگی به ۵ هزار تومان کاهش یافت. دارایی‌نژاد با تأکید بر جلوگیری از صادرات بی‌رویه میوه عنوان کرد: اگر وضعیت به این شکل پیش برود بر